

Nordiska avkommebedömda tjurar har säkra avelsvärden

Under de senaste 15 åren har antalet registreringar bakom avelsvärdena för avkommebedömda nordiska tjurar generellt ökat eller varit konstant. Detta, tillsammans med förbättrade metoder för avelsvärdering, medför att avelsvärdena för dessa tjurar är mer tillförlitliga (skattade med en högre säkerhet) idag än tidigare.

Grunden för allt avelsarbete är ett system för registrering av fenotypiska mätningar och härstamning. Utan dessa registreringar är det inte möjligt att beräkna avelsvärden, välja ut de bästa djuren för avel och i och med detta uppnå avelsframsteg. För de nordiska mjölkkoraserna har vi sedan länge ett brett avelsmål som syftar till att förbättra både produktion och funktionella egenskaper, såsom fruktsamhet och hälsa. En förutsättning för detta är att många olika egenskaper registreras i stor omfattning.

Minst 100 döttrar med registrering för avkastning

De flesta avkommebedömda tjurar som används i semin i Danmark, Finland och Sverige har minst 100 döttrar med registrering för avkastning till grund för sina avelsvärden.

Tjurar av raserna RDM och Dansk Jersey födda mellan 1991 och 2006 har i snitt knappt 100 döttrar per tjur, medan dansk Holstein har något fler. Under denna period har antalet döttrar per tjur ökat för Dansk Jersey och Dansk Holstein.

I Sverige så har motsvarande antal döttrar per tjur varit omkring 150 för både SRB och Svensk Holstein. Antalet har varit relativt konstant för SRB, medan det har minskat något för Svensk Holstein ner till 130 döttrar per tjur.

I Finland har antalet döttrar med avkastningsregistrering per tjur minskat ganska drastiskt från 1991 till 2006, men minskningen har skett från en mycket hög nivå. I början av perioden låg antalet på 250 döttrar eller fler per tjur, men detta har minskat ner till runt 150-175 döttrar de senaste åren. Minskningen har varit tydligast för Finsk Ayrshire.

En av anledningarna till att antalet döttrar per avkommebedömd tjur kan förändras över åren är förändringar i antalet semindoser per tjur. Antalet besättningar som deltar i officiell kokontroll kan också påverka.

Tjurar som provas i de nordiska länderna har ett stort antal döttrar med registrering för avkastning, vilket innebär att säkerheten på avelsvärdena för nya avkommebedömda tjurar är hög – över 90 %. Detta ligger lite högre än säkerheten på avkommebedömda tjurar i de flesta andra länder.

Registreringar för hälsoegenskaper är på samma nivå som för avkastning

Generellt så är antalet döttrar med registreringar för juverhälsa och övriga sjukdomar på samma nivå som för avkastning. Detta gäller idag för samtliga länder.

För juverhälsa har det genomsnittliga antalet döttrar med registrering per avkommebedömd tjur varit lägre än motsvarande antal för avkastning i Danmark fram till år 2000. Efter det är antalet döttrar med registreringar för avkastning respektive juverhälsa lika stort. Förklaringen är att innan år 2000 registrerades inte alla behandlade kor i den centrala databasen.

I Sverige och Finland har det under perioden 1991 till 2006 varit ett lika stort antal döttrar med registrering per avkommebedömd tjur för både avkastning och juverhälsa. Detta eftersom det antas att alla svenska och finska besättningar systematiskt registrerar förekomsten av klinisk mastit.

För "övriga sjukdomar" (reproduktionssjukdomar, metaboliska sjukdomar och ben- och klövsjukdomar) så är antalet döttrar på samma nivå som för juverhälsa.

Ökning i registrering för exteriöregenskaper

I alla länder så har det skett en kraftig ökning i antalet exteriörbedömda döttrar per avkommebedömd tjur med födelseår från 1991 till 2006. För tjurar födda mellan 1995 och 2002 var antalet högre i Sverige och Finland än i Danmark. Idag är det oavsett land i genomsnitt 70-80 bedömda döttrar per avkommebedömd tjur för de röda raserna, Holstein och Jersey.

Figur 1. Genomsnittliga antalet döttrar per tjur med födelseår 2005-2006

	Danmark			Sverige		Finland	
	RDM	HOL	JER	SRB	HOL	FAY	HOL
Mjölkvastning	90	115	110	150	130	165	185
Juverhälsa	90	115	110	170	155	160	185
Övriga sjukdomar	90	115	-	170	145	160	185
Exteriör	70	75	80	80	65	65	75